

LA CAMPANA DE GRACIA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS DOBLE PREU

REDACCIÓ; I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Para de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANJER, 2'50

UN TESTIMONI DE L'AGITADA RÚSSIA

—Heu-vos aquí, doncs, cavallers, que... *(Ja s'explicarà!)*

La desviació

Un sindicalista català que té una part considerable en la direcció del nostre moviment obrer, En Salvador Quemades, ha publicat un notable article, on reconeix que l'actual forma d'actuació del sindicalisme constitueix una nova tirania. En Quemades usa textualment aquestes paraules, les quals, dites per ell, prenen un relleu fortísim. Quan nosaltres hem combatut certs aspectes de l'actual orientació de l'obrerisme, ho hem fet precisament perquè veiem en aquesta orientació la nova tirania de que ara En Quemades parla. I ens plau de recollir les seves manifestacions, puix no creiem que a ell pugui acusar-se'l d'haver-se tornat burgès o conservador.

Es veritat que En Quemades llença tota la culpa de la desviació soferta pels procediments obrers damunt els Governos, les autoritats i la burgesia. Nosaltres subscriuim molta part del que en aquest punt diu l'escriptor sindicalista. Creiem, però, que fins en el cas d'admetre que tota la causa del mal que ara patim radica en aquells elements, l'obligació estricta de tot home noble està en assenyalar la desviació i en condemnar els procediments de cruel violència que s'han extès pel camp de la lluita obrera.

Admetem que la tirania de dalt ha provocat originàriament la tirania de baix. Però això no pot ésser un argument per a que ens resignem a sofrir aquesta. Nova o vella, provocada pels uns o provocada pels altres, la tirania ha d'ésser combatuda sempre per tots els homes que tenen en el cor un ideal, i més encara pels que volen ensorrar els antics castells de la injustícia.

La nova dictadura

AURIEM d'escriure tots la nostra protesta, de fer extraordinari aquest número i escampar-lo, de portar a totes les fulles i a totes les tribunes la recriminació absoluta contra la suspensió del Jurat a Barcelona. Ja no teníem llibertat de reunió, ni d'associació, ni la inviolabilitat de domicili i de correspondència, ni la de no ésser detinguts sense causa justificada. I bé, ara, el tribunal popular ens és substret. Un delinqüent—o un innocent—no rebrà cap benignitat consagrada. Les pràctiques judicials poden anar des de la detenció arbitrària fins a la sentència dictada pels tribunals oficials.

—Són les seves culpes que han portat al Jurat a l'exoneració—se diu, i ho diuen fins gent titulada demòcrata.

El Jurat no és obra perfecta i compost d'homes, té febleses i errors; però, per ventura el tribunal de dret no posseeix també idèntiques imperfeccions? No sabem tots les intervencions decisives del poder executiu i del senzill poder polític dels parlamentaris i dels cacics, dins del poder judicial? Nosaltres hem viscut dins de la magistratura, i urem que és lo menys corcat d'Espanya, que està composta d'homes íntegres i austers, però el polític els oprimeix, el polític és el seu Mefistòfil. La magistratura, com el Jurat, hauria dictat veredicte de inculpabilitat en la majoria dels processos, perquè les absolucions han estat per manca de proves, no pas per pusilanimitats nascudes de la coacció. Quan les proves han existit, el Jurat ha condemnat. Prova: els processos per explosions.

O és que's desitja que's condemni sense proves? Ah, no! Nosaltres preferim l'absolució d'un culpable sense proves a la condemna d'un innocent sense proves. I lo que's desitja és que's condemni sense atendre a les diligències, ni als testimonis, que's condemni per proves del cor. No havent-se aconseguit un terror governatiu, ni un terror de violència material, se cerca un terror jurídic, sense pensar que tots els processos on no's resplandeix una responsabilitat coherent, constituïran motius de campanyes, de llegendes, de irritabilitat popular, si la condemna arriba.

I encara hi han hagut lliberals que han ponderat la nova dictadura! I encara hi han hagut catalanistes que li han donat la seva conformitat, quan el Jurat és la única insti-

tució catalana judicial vigent. Perquè estarà subjecte a lleis generals, respondrà a una unitat jurídica, però, de fet, el Jurat és l'únic tribunal català. Els jutges són forasters, però els jurats són catalans. I aquesta intervenció del poble català en la justícia, els catalanistes conservadors la rebutgen, acatant la imposició del poder central, perquè prefereixen a l'esperit lliberal, a l'esperit de la voluntat catalana, el seu esperit de casta.

Barcelona és la única terra on la suspensió del Jurat se mantindrà. L'atac a Catalunya és evident, però aquest atac no'l recull el catalanisme i acata la voluntat repressiva de l'Estat espanyol.

PARADOX

Somnis de les nits d'estiu

COM fots els anys per aquest temps, t'avesa la política un parèntesi. Les primeres parts de la companyia, encarregades dels principals papers de la comèdia, romanen prenent la brisa del mar o l'aire de les muntanyes. Es la comparsa el poble, el chor general, el que segueix ferm en el seu lloc, suant com mai la cansalada. Barallant-se amb els contratemps de tota mena, que cada dia van sorgint.

Per a matar les hores estivals, per a ajudar a passar l'estona, hi ha qui es dedica a la conjuminació de plans terrorífics, a l'elaboració de pronòstics, segurament fallits a darrera hora. Que tenen, emperò, ara com ara, la virtut d'entretenir als desvagats. De contribuir a avivar la son que tant convé a l'hora que el sol apreta i es disposa d'una ombra sota la que deixondir-se.

Es diu si per allà a l'octubre hi haurà un canvi ministerial. L'acompanyaran al canvi determinades sorpreses. De moment, s'ocupen els partits de torn—els homes que s'atribueixen la representació d'aquests partits, que són en definitiva acoblaments d'amics—s'ocupen, deiem, en congraciar-se amb els alcaldes monerilles, que són la clau de les eleccions de diputats a Corts.

Comptar amb els Municipis suposa, en el règim electoral vigent a Espanya, tenir assegurades tantes o quantes actes de diputats; fer-se o no fer-se amb una majoria parlamentària. Aconseguir, arribada l'hora de formar un govern, la sospirada règia prerrogativa; el decret de dissolució, per dir-ho en termes planers que tothom entengui.

Pensant en assegurar la victòria (?) en les eleccions generals, s'afalaga als caps dels Municipis, a les personalitats influents en cada llogaret. Per a la captació del cens, es dona satisfacció a tots els odis i a totes les venjances nascuts de les males passions localistes, amb la corona de iniquitats i de injustícies que ens sabem de memòria.

La partida serà aquesta vegada favorable an En Dato. Per alguna cosa hi ha davant del negociat que entén amb el bat-i-bull electoral, un home de les condicions i el caràcter d'En Bergamin, polític dels que, posats a pastar, no s'atura ni vaci-la davant de una entremalladura més o menys.

Per això sempre que sentim a parlar de sorpreses i de renovacions, de canvis d'homes i procediments, de partits i orientacions noves, pensem que són les prediccions fantàstics dels desvagats.

Somnis de les nits d'estiu.

B. DE R.

EL JURAT

MB el fi de posar aturador als atemptats socials, el govern ha sospès temporalment dins la província de Barcelona la actuació del Tribunal del Jurat en les causes derivades d'aquells atemptats. Com calia preveure, aquesta disposició del govern ha provocat una forta protesta de les organitzacions obreres i dels elements polítics d'esquerra.

Nosaltres volem fer, amb tota franquesa, tres afirmacions, que resumeixen el nostre parer sobre la qüestió. Són les següents:

Primera. Creiem bona, en principi, la institució del Jurat, la qual és, al nostre entendre, superior a les altres formes de Tribunals.

Segona. No considerem el Jurat com un dogma indiscutible i inatacable. Si la pràctica demostra que el Jurat no funciona bé, cal introduir en son funcionament totes les esmenes i modificacions que siguin necessàries. En la quasi totalitat dels casos, l'assenyat redreçament del Jurat basta per a corregir els seus defectes, en la mesura de les possibilitats humanes.

Tercera. La disposició recent del govern resultarà ineficaz. Aquell aturador als atemptats socials que el govern ha cercat, no pot consistir en la substitució dels jutges populars pels jutges professionals. Es desconèixer completament les psicologia de la violència el pensar que la perspectiva de caure sota la jurisdicció del Tribunal de dret impedirà que segueixin sortint les bales homicides del canó de les pistoles Browning i Star.

En definitiva, el govern no haurà conseguit amb sa disposició altra cosa sinó donar a la classe obrera la impressió que s'accentua la repressió contra el sindicalisme, sense que en realitat aconsegueixi dominar ni menys destruir aquest. La R. O. que comentem és com un d'aquells unguents inadequats que couen, però no curen, enverinen la llaga i no la tanquen.

Planyem a les classes patronals i conservadores si s'han fet la il·lusió que amb la supressió del Jurat s'aconseguirà posar fi a la sèrie lamentable i condemnable dels atemptats socials. El que caldria per a arribar a aquest resultat, fóra una completa renovació dels procediments governamentals i del mecanisme de la justícia.

Cal canviar la màquina; i el, que ara ha fet el govern és canviar-li solament una roda, atribuint a aquesta el mal funcionament de la màquina vella. Aviat veurem que, a despit del canvi de la roda, la màquina seguirà funcionant malament. Però no cal que ens esperem gens per a convèncer-nos d'això. La prova la tenim ja. A l'endemà mateix de la publicació de la R. O. hi ha hagut dins la província de Barcelona dos nous atemptats de caràcter social, amb vessament de sang.

FULMEN

Uns jocs florals

Sant Salvador de Vendrell i ajeputs sobre la sorra de la seva hermosa platja, ens estavem fa alguns dies l'exquisit poeta i dibuixant Apeles Mestres, l'eminent artista Pau Casals i jo. Després de donar la conversa una pila de giravoltes, va anar a parar a la propra festa major d'aquella riallera barriada marítima.

Varen proposar-se diferents festejos i jo vareig indicar la celebració d'uns Jocs Florals.

—Que us penseu que això és Canprosa? —va dir-me rient l'Apeles.

—No, no—vaig respondre jo convençut.

—Parlo ben de sèrio. Podem fer, amb pocs diners, un concurs literari-musical d'una importància extraordinària.

—Còm?—va preguntar En Casals.

—De la manera següent. Nomenarem un Jurat literari de noms prestigiosos presidit per l'Apeles Mestres i un Jurat musical compost d'eminentes baix la presidència d'En Pauet Casals. S'adjudicaran deu premis de mil pessetes cada un a les sis millors obres literàries i les quatre més inspirades obres musicals.

—I els diners? —preguntà En Casals.

—Això no'ns ha d'apurar, perquè amb cent duros ho paguem tot inclús l'adorno del Casal Garbí per a la repartició dels premis.

—No ho veig gens clar—observà l'Apeles.

—Aviat estarà comprès. Anirem an En Carner, l'excels poeta, i li direm que'ns escrigui una *Oda al Mediterrani*, assegurant-li el premi de les mil pessetes que seran nominals, no entregant-li de debò més que deu pessetes. En Carner tindrà la glòria d'un bon premi i un parell de duros i nosaltres honorarem els nostres Jocs amb el nom d'un poeta excels. De la mateixa manera podrem encarregar a Mossèn Llorenç Riber uns goigs a Sant Salvador, una novel·la inèdita an En Bertrana, un sonet a l'Alomar i un epigrama d'un parell de rals al mestre dels humoristes En Francesc Pujols. En Morera, per les deu pessetes i l'honor de les mil, podrà enviar-nos una sardana sobre lletra d'un *Cant Intim* de l'Apeles i la música catalana s'honorarà amb una segona *Santa Espina*. An En Vives li encarregarem una marineresca que ell ens escriurà amb aquella sal que tots li reconeixem. D'aquesta manera el concurs als nostres jocs serà de noms prestigiosos, i amb una mica de traça en la propaganda periodística, la nostra festa, per la composició dels Jurats, per la importància dels premis, per la fama dels llorejats i per la màgia del bombo, resultarà una de les més importants de les que s'hagin celebrat de molts anys a Catalunya.

Al començar la meva proposició, l'Apeles i En Pauet m'escollaven atentament. A mitja relació En Casals xiulava *Les Caramelles* i l'Apeles Mestres dibuixava gràngetes sobre la sorra. A l'acabar, van començar a tirar-me grapat d'arena, amb tanta fúria, que si no fujo depressa i corrent m'enterren a la sorra d'aquella platja.

Jo trobo que no n'hi havia per a pendre-s'ho tant a la valenta, perquè al cap-d'avall lo que jo proposava per als Jocs Florals de Sant Salvador és poc més o menys lo que passa en la major part dels Jocs Florals que se celebren a Catalunya.

JEPH DE JESPLS

La reconquesta del llonguet

Dos de la vela y de la vela dos, resa una dita popular castellana.

Es lo que ha pensat la Junta de Subsistències, a l'autoritzar l'augment del llonguet, sol·licitat pels forners com a complement de la puja del pa.

Hi ha raó per a pagar els llonguets a deu cèntims? Correspon l'augment experimentat pel llonguet al senyalat per al pa?

D'aquesta feta ens posarem a tremolar cada vegada que's reuneixi la Junta de Subsistències, que no celebra sessió que no sia

per a baldar-nos amb un nou encariment dels articles més indispensables.

Això de posar els llonguets a deu cèntims, representa un pa com unes hosties.

O el pa es posa a una trenta el quilo, o s'estableix per al llonguet un preu racional en consonància amb el decretat pel pa.

Majorment, quan si un tipu de pa existeix verament respectable, és aquest, el llonguet simbòlic i representatiu.

El llonguet popular i democràtic. El llonguet sagrat i substancios, daurat com l'espiga, al que deu la naixença; olors com la faixina que ha servit per a coure'l.

El llonguet, que és la mena de pa netament nacional, el recurs de milers i milers de ciutadans pertanyents a tots els estaments, ha passat a ésser matèria inaccessible.

Culpi's del contratemps als senyors forners tan decantats a estirar la corda així que l'ocasió se'ls presenta, i a la Junta Provincial de Subsistències, que amb una docilitat i una condescendència extraordinàries ha accedit a la pretensió dels primers.

Tocar el preu del llonguet, implica ferir al poble en lo més pregó de la seva consciència col·lectiva.

Suposa arribar a l'ànima de la gent, que farà, potser, els ulls grossos i no dirà res, si apunten les autoritats a les seves creences.

Que's veu humiliada i escarnida, a l'escartimar-li la racció de crosta torrada, de molla substanciosa, que és el llonguet, pastat amb amor i cuit amb les de la llei.

Si els mals de cap i les tribulacions perquè passem no siguessin tants, si els abusos de que's fa víctima al consumidor no s'estalnessin, seria cosa de pensar seriament en organitzar un acte de protesta contra els forners i la Junta Provincial de Subsistències, que així han demostrat entendre la llei de les proporcions.

De moment, podria aplegar-se al poble en un míting grandios i excepcional, tant per la índole com pel caràcter de lo que en ell es digués.

Després del míting, i com a resultància del mateix, exterioritzar en una manifestació pública el disgust i el fàstic que l'augment imposat al llonguet ens inspira.

Una manifestació imponent, formidable. Una processó cívica que esborrés el record de les més famoses, comprenent entre aquestes la de la Solidaritat.

Davant de la comitiva, l'Avi del Parc, primer interessat en el plet.

TABER

El nostre poble està de festa

Gananing - ganang!... Gananing - ganang!...

Avui comença, avui... La gran festa major de Gràcia, la barriada més popular i aixirada de Barcelonà, l'ex vila heròica, terra natal de LA CAMPANA.

Deixant-se de banda cabòries i mals de cap, oblidant se de la puja dels llonguet, els simpàtics graciencs i les belles graciencques es disposen a divertir-se de valent durant vuit dies.

Moltíssims carrers i places són engalanats anunciant els balls, els concerts i les sortides que han d'engrescar a vells, a joves i a mainades.

Fins ara LA CAMPANA ha rebut galanes invitacions dels veïns festejadors de les Places del Diamant i de Rius i Tauler, i dels carrers de Coello i Sant Josep.

Els programes són esplèndits, lo qual vol dir que no mancarà a les festes animació i alegria.

Amb salut les puguin celebrar, i per a molts anys.

Nota de fora

Torroella de Montgri. - Prosseguint en sa tasca educativa, el «Foment Republicà Social» ha tornat a obrir sos cursos de conferències per un temps interromputs.

Un dels darrers diumenges ens parlà des de sa tribuna el culte sociòleg, En Manel Serra i Morret, qui desenrotllà el tema «Divulgació social», d'una manera admirable. Sols cal dir, que en molts correligionaris, a quins altres prediques no els feien fret ni calor, encara els dura la

bona impressió i l'entusiasme que els causà la paraula autoritzada d'aqueix conferenciant.

Amb motiu de sa vinguda, tinguerem ocasió de saludar a diferents companys de causa de la Escala, Palafrugell i altres. I fins d'aquí poc, que podrem sentir a En Teodomiro Menéndez, diputat per Gijón, i la Amparo Martí, de la «Agrupació Socialista» de Barcelona, com també ens té promès venir En Casiano Costa, mestre de la Normal de Girona.

— Decididament, Torroella desperta de la encefalitis letàrgica política en que vivia. El nostre batlle sembla que vol reivindicar-se de la seva política xorca i està disposat a treballar de ferm.

A Torroella no tenim ni escoles ni Casa de la Vila—no, senyors!—ni tampoc cap Fulano o Sotano que, com a altres poblacions, s'hagi mostrat magnànim (algun senyoràs)

La nostra primera autoritat, doncs, ha resolt portar a terme el tan rebregat, per altres Ajuntaments, problema de les escoles, res menys que per un camí ben democràtic, proposant solucions pròpies i obrint un plebiscit.

Per aquest camí, doncs, no'ns fa res que'ns hi atrapi, i l'empenyo dels torroellencs té d'esser ajudar-lo a treure dels rierencs aquest carro encallat.

MARINES

I
Fugint de la ciutat marejadora i pèrfida, he anat a un llogaret que jo sé entre unes penyes i on penso no sentir, en eixes grates vetlles, més música que'l bes de l'aura joganera i el dolç mormull del mar que roda per l'arena.

Arribo, dono un tom, buscant les coses belles que'l poble deu tenir, i jòh tràgica sorpresa, en el lloc més hermós d'aquella platja esplèndida em trobo amb un café, servit per camareres...

II
—Apa, agafa les canyes i el sarró i anem cap a la Roca punxaguda; a veure si pesquem una llissara guapa i ben molsuda.

—A l'últim heu tornat! Molt fard veniu.
—I reventats, per cert, de la jornada.
—I bé què heu pescat?
—Res més que una estupenda soleuada.

III
Les barques surten. Mireu-les que decidides se'n van gronxant-se sobre les ones, la blanca espuma escampan! Quaranta són les que marxen, quaranta; aneu les comptant. Si la «galerna» s'aixeca, quantes d'elles tornaran?

IV
Sols fa un mes que són al poble, i la noia, i quins colors ha posat en tan breus dies! I quin canvi ha fet, en tot!... Sa mare n'està admirada, i ho comunica a tothom:
—El mar, a la meva filla, es veu que li prova molt...

Que'n són, les mares, de cegues en aquestes ocasions!
El mar! No; lo que li prova no es el mar, sinó un xicot que a la platja cada tarda li canta cançons d'amor i li fa entreveure coses que li omplen el cor de goig.

V
Un menjador prop del mar. Quatre amics voltan la taula: acaben de servir uns molls grossos, daurats, admirables.

Un comensal: —Son bonics aquests molls. No'n corren gaires per l'istil. El camarer:
—S'equivoca. Avui les xarxes sols treuen peix superior. ¡No veu que en les nostres aigües hi han hagut, darrerament, tants naufragis! Les niuades han trobat aliment bo, sustancios i en abundància, i el resultat aquí el té: ben-clà aquests molls el proclamen...

El menjador ha quedat buit. ¡Tothom ha fugit de taula!

C. GUMA

DIVAGACIONS FRÍVOLES

TABAC

OM les necessitats són de variis ordres, bé és pot dir que el tabac és un article de primera necessitat. El fumar és un dels vicis—no toquem la paraula acostumada—que més fortament arraiguen, de més difícil arrencar un cop es té habituat. No cal parlar, perquè tothom les ha vist, de les escenes que s'han desenrotllat durant aquests temps en que ha vingut faltant; planys, desesperació, neguit, perduda de la gana, sacrificis enormes i proves de les coses més absurdes per mirar de treure'n fum. S'han utilitzat substàncies jamai sospitades en substitució del tabac per la poca o cap relació que amb ell tenen; però...

Però ha vingut per a remeiar l'escassetat, no cap substitut, sinó tabac propi, sols que de distinta procedència que el corrent i aquí ha sigut la de Sant Quint. Ni un gos rabios és tractat amb més despectiva animadversió que aquesta infausta labor; aquest tabac nordamericà és la víctima propícia de totes les injúries, se'l fa reu de tots els mals i les més repugnants sentors li són atribuïdes. Els que en fumen, que a dir veritat no són molts, necessiten de tot un valor per a fer-ho en públic arrostrant les conseqüències d'un general despreci. La majoria, sense fer embuts, diuen que és dolent; els altres, en apariència—com després veurem, no més que en apariència—els més racionals, diuen que no els agrada. Es just, és lligítim tot aquest moviment de terca denegació de qualitat? Té algun fonament verdaderament raonable aquesta sistemàtica oposició en fumar-lo? Anem fent consideracions.

Primerament, aquests paquets estrangers estan presentats d'una manera ben digna; s'hi veu un recomanable bon gust i pulcritud; es té en compte el que pot ésser convenient al consumidor; s'hi nota l'esforç d'agradar i complaure, de deixar satisfet. Compareu lo amb el nacional; recordeu aquelles hórrides paquetilles, desgarrades i mal fetes, plenes de pastetes en els closos dels caps i tan abundants, que, escorrint-se per dins han embrotat el tabac; són un fàstic. Després, en quasi tots els paquets, una impressió tan grollerament descuidada; un dibuix, si n'hi ha, tan antipàtic que la sola vista ja causa disgust; talment semblen per a ésser destinats als hotentots de l'Àfrica; així ens tracten.

Això sol ja predisposa pel nou tabac; però es pot deixar de tenir en compte per quan no és obligatori el tenir bon gust ni un xic de sentiment estètic. Ara, que, ja no és pas igual respecte a la qualitat, que en el nord-americà és excel·lent; nèt, homogeni, de fulla regularment esmemessada sense cap tronç; en oposició al d'aquí, que no troncs; sinó vigues senceres a vegades conté, apart d'altres artefactes curiosíssims.

Mes en aquesta qüestió n'hi va enclosa una altra molt més greu, que aquests cas del tabac sols n'és una conseqüència. Aquests que el rebutgen: Perquè no els agrada? Ho saben, se'n donen ben bé compte del perquè? Ja, ja veig la contesta ràpida, impremeditada que es va a fer: senzillament, perquè no el troben bo. Però això és una raó detestable. Tinguem en compte que el tabac ho és de bo (riem de la divertida atribució que algun humorista li ha fet i que s'ha escampat com el vent a tot arreu, de de que en variis llocs ha ocasionat algunes defuncions, cosa creguda per moltes persones d'ignocenta credulitat i, el que demostra s'hi pot ben anar amb gent així) que està cuidadosament treballat, del millor origen i que hi han llocs que el fumen correntment amb tota satisfacció, amb tanta, al menys com nosaltres el d'aquí. Així, doncs tan de soroll queda reduït a tenir un gust distint dels que l'usen i, en última conseqüència, a falta de costum. Qualsevol dels que més el repudien, nascuts a Amèrica del Nord o habituats allí de temps, el fumarien amb tota defleia, ni tant sols sospitant l'existència d'altres labors. I això no els diu res a aquests tals? No hi preveuen una gran desventura, una quasi tragèdia? No? Pitjor per ells!

Tots els qui davant una cosa que saben bona; menjar, beguda, costum, exercici, etc.; i, en nostre cas d'ara el tabac, en provar-ho per primera vegada i no trobar-ho bo, com és molt natural, no diem que ho rebutgin diguent-ne mal, que això és absurdament intolerable; sinó que es conformin i s'abandonin a aquesta primera impressió, no tenen noció de la llibertat i alt valor de la consciència humana, i si en tenen, no en fan ús. Són éssers rutinariis, aferrats a lo que han après o s'han habituat, incapços d'evolucionar. Dintre el cervell hi porten un lastre del qual no se'n poden dependre i i han d'arrocegar tota la vida com un càstic. Són els homes arrelats al lloc on han nascut i tot el que no és d'allí els és estrany, exòtic; és resulta insoportable.

Recordem aquells pobres viatgers que del pobie o vila passen a una capital, a Barcelona per exemple, i que tornen a corre cuita, astorats, dient que si han d'estar-s'hi més s'hi moren. Perquè? Oh! el menjar de la fonda no els agrada, el moviment de la ciutat els és insoportable, el tracte de la gent no el poden tolerar. No troben res bo, són coses que s'aparten del seu migrat, insignificant costum. Com els que van a França i allí sofreixen perquè la cuina francesa no els agrada; i a Anglaterra els exaspera la flama britànica; s'extranyen burlons del bonet roig a Turquia, i no s'acaben que els japonesos tinguin oblies els ulls.

Del mateix mode són els que abans no volien pujar al tren, i no sense por ho fan ara en automòbil com ni a garrotades embarcarien en aeroplà. Són els tristos homes-vegetals que llencon arrels en les habituds quotidianes i d'allí no els arrenca ningú. Careixen de l'estímul vivificador i entusiasta que obra el cor a totes les innovacions; són esclaus de la tradició. Ignoren el goig immens de sentir-se cosmopolita, del saber viure a tot arreu, apte per a amotillar-se i posar amor a tot règim de vida per nou que resulti.

L'home verdaderament lliure, això és, el que té l'in-

tenció, la voluntat d'ésser-ho, la cosa que primer té en compte és prescindir de fórmules rutinàries que el lliuen i esclavitzten; sempre atent a modificar-se i adoptar tota novetat sense excepció, escoltant només la veu de l'enteniment i sostreint se a la tirania que els anys de costum li han forjat. Qui no procura rompre aquesta costra que amb el temps es forma al seu entorn, dintre d'ella s'hi petrifica; sempre més és un home dislocat que està malament i sofreix en infinita cassos i llocs entre el benestar dels demés. Desconfeu de l'home que arriba de fora, de l'estranger, i en conta malvestats dient pestes del país i del tracte dels seus habitants, la relació amb els quals no li resultava gens grata. Quasi bé poden donar per descomptat que's tracta d'un que porta la desventura dins d'ell mateix, que és un hermètic incapaç d'adoptar, d'assimilar-se la nova cultura i especial manera d'ésser del poble on residia, i per això, per no saber dependre's o prescindir del bagatge que s'havia conreat, les coses de la nova vida se li fan desagradabilíssimes i motiu de contínues molesties. No hi ha condició més trista, més ridícolament tràgica que la d'un inadaptat. Un inadaptat del ordre dels que venim parlant i no dels que ho són per ideal, puix entre els dos res hi ha de comú. Els primers no saben adaptar-se per prejudicis adquirits inconscientment, i ho són per causa dels sentits corporals. Els segons, ho són precisament per haver-se emancipat de prejudicis i no obrir més que la veu que els dicta el cervell. Per ésser-ho dels primers no més cal obtusa toçuderia i com més ignorància millor; dels segons no ho pot ésser-ho qualsevol, se necessita entenimentada delicadesa o la finura espiritual del geni.

Repetim, remarcant la disort i migrada condició dels inadaptats a les costums, el disgust de la seva limitada vida de relació.

L'home que a consciència pretén sentir-se lliure, no pot veure amb indiferència, per exemple, que un menjar qualsevol, que d'altres troben excel·lent, per efecte del costum a ell no li agradi. Això el contraria no podent admetre aquesta limitació imposada contra el seu intel·lecte. Des d'aquell moment entre el seu sentit del gust i l'enteniment s'entaula com una lluita a veure qui pot més. El paladar seu no ho troba bo, però la raó, seya també, li diu que sí ho és, i per tant, aquesta s'ha d'imposar, la voluntat ha de vencer; perquè: No és ridícol que el sentit del gust al fi i al cap un sol i dels més baixos, guany, s'imposi al conjunt de la percepció intel·lectual, a la qualitat més gran que en el món existeix, la rao humana?

Entregar-se als sentits és un retorn a l'animalitat, és ésser víctima de tots els enganys i presoners eterns de la rutina. Els sentits són l'ajuda indispensable del coneixement, en junt ho són tot; però les seves aportacions i avisos han d'ésser ben sospesats per l'intel·ligència i disposats a modificar-se continuament conforme als avenços del progrés i dictats de la raó; sinó, aquesta deixa de ésser la part preeminent de l'home i aquest passa a ésser un automata mogut pels sentits i a mercè dels seus errors; desgraciadament aquesta és la condició de molta gent. Mes; uii uii uii en quin intríngulis ens hem ficat per culpa de l'«Arrendatària»; però és que, aquests senyors que malparlen del nou tabac, no en tenen pas prou de no fumar-lo perquè no els agrada; sinó que, oh ironia! es permeten ésser irònics i agressius amb els que en fumen...

LL. PUJOL MASSAGUER

Impressió

EN mig de la blancor de la neu immaculada que cobreix la muntanya, forma el negre manteu del pàrroc un gran contrast. L'he trobat en un dia de sol clar, de sol esplendent; porta un filat a les mans; s'en va a pescar...

El pàrroc té baix sa direcció les ànimes que pot contindre un poblet de dinou veïns. Jo ting al meu càrrec els nois i noies (és escola d'ambdós sexes), que poden haver-hi en un lloc d'uns 80 habitants.

El silenci és casi absolut. Tant sols s'ou el remor del riu, les aigües del qual es perden entre els pedregals, serpentejant entre les muntanyes i anant-se'n cap a altres poblacions on l'industria és motor de l'activitat.

Passa una gentil pastoreta, al costat d'un petit remat. Amb la cara franca, d'un caient boscà, profundament rural, ens saluda...

Sembla com si visquessim fora d'un món que lluita constantment per la seva redempció. Un espantós aïllament comença a inondar mon esperit quan allà baix, per la carretera (menys mal que la carretera hi passa) es divisen uns grups d'homes. Són andaluços, fills d'aquelles terres on fins ara el caciquisme ha imperat brutalment, com una reminiscència o, millor, com una continuació dels temps feudals. Van a França a buscar treball. Espontàniament me veig forçat a exclamar: «Com retraten al viu a Espanya aquests quadres de misèria i de dolor!» I el capellà, que afortunadament és un senyor raonable com no se'n troven gaires, un senyor amb el que he contret bona amistat malgrat no acostarme ni un sol dia a missa, un senyor que hostatja en son cor la pietat i la justícia, assenteix...

Són les dues de la tarda... La campana (se anuncia la classe al toc de campana), crida, insistent, als nois i noies de la meua escola, que es troven dispersats pel camp. I me'n vaig a complir la meua missió, mentre el pàrroc se'n va a pescar, ja que és aquesta una de ses predilectes ocupacions...

FERMI PALAU CASELLAS

REPICS

Carícies del Govern.

Ha sigut suprimit el Jurat a la província de Barcelona.

El Jurat!... Una de les llibertats que costa tant de guanyar als nostres avis!

El Jurat!

Vés que encara que m'ho haguessin jurat... no ho hauria cregut.

Se diu que els radicals intentaven algun acte públic i sorollós de protesta contra la suspensió del Jurat, executada pel Govern.

I se diu que s'ha deixat córrer la celebració d'aqueix acte «després de certes consultes».

Consultes a qui?... Al quefe?...

Així no té res d'estrany.

No és el quefe aquell diputat que demanava mides radicals contra la llibertat?

Ara li donen pel gust.

Els diputats provincials monàrquics i centralistes han publicat el seu programa com a minoria organitzada dintre de la Mancomunitat de Catalunya.

Ens en enterarem.

Totes les coses còmiques ens agrada molt llegir-les.

A Vilanova fou manada arriar la bandera catalana que lluia en la balconada d'un centre.

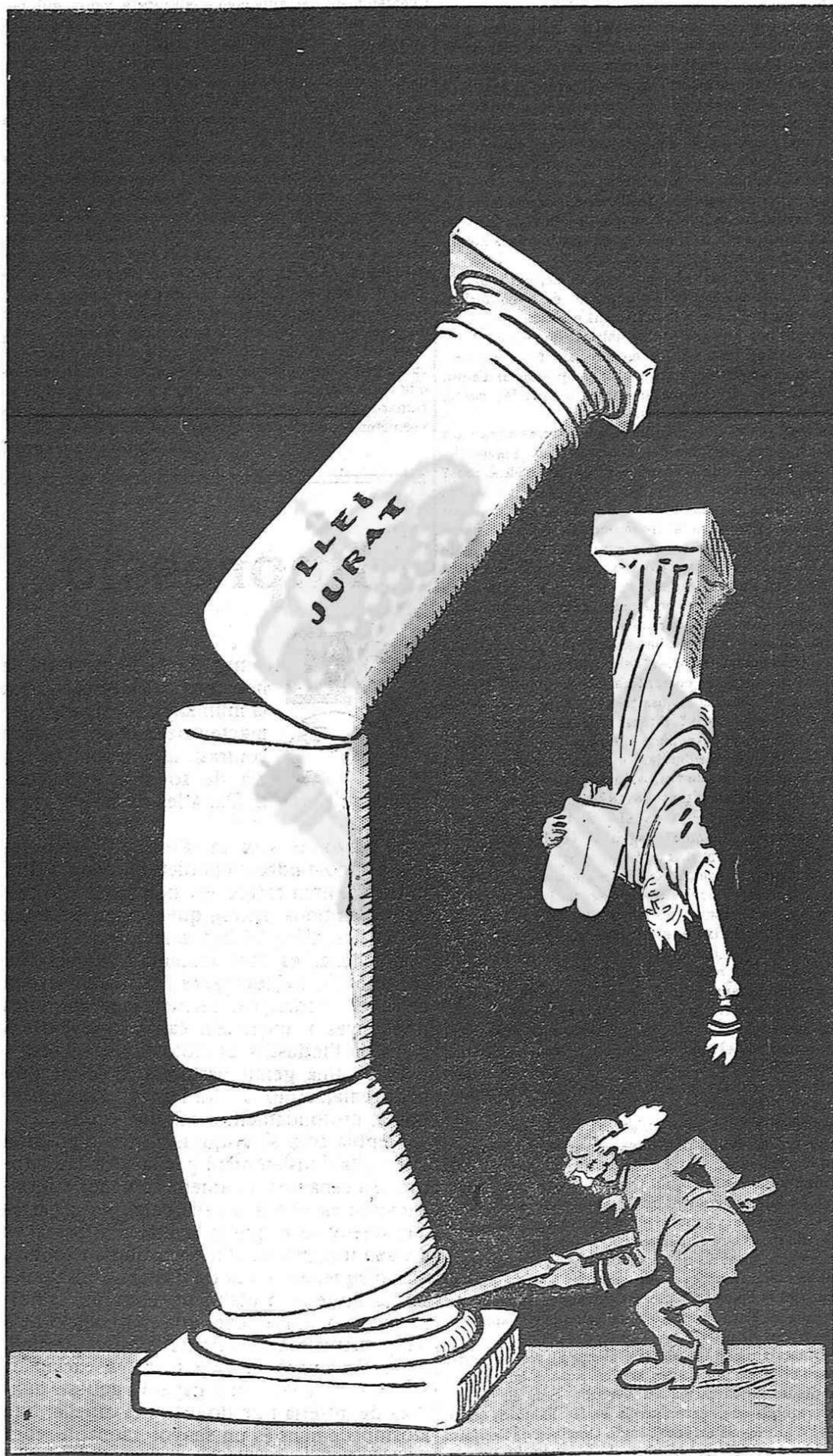
Resultat d'això fou un míting formidable, en el qual els vilanovins s'encengueren d'entusiasme patriòtic.

Déu-n'hi-do, doncs, del resultat.

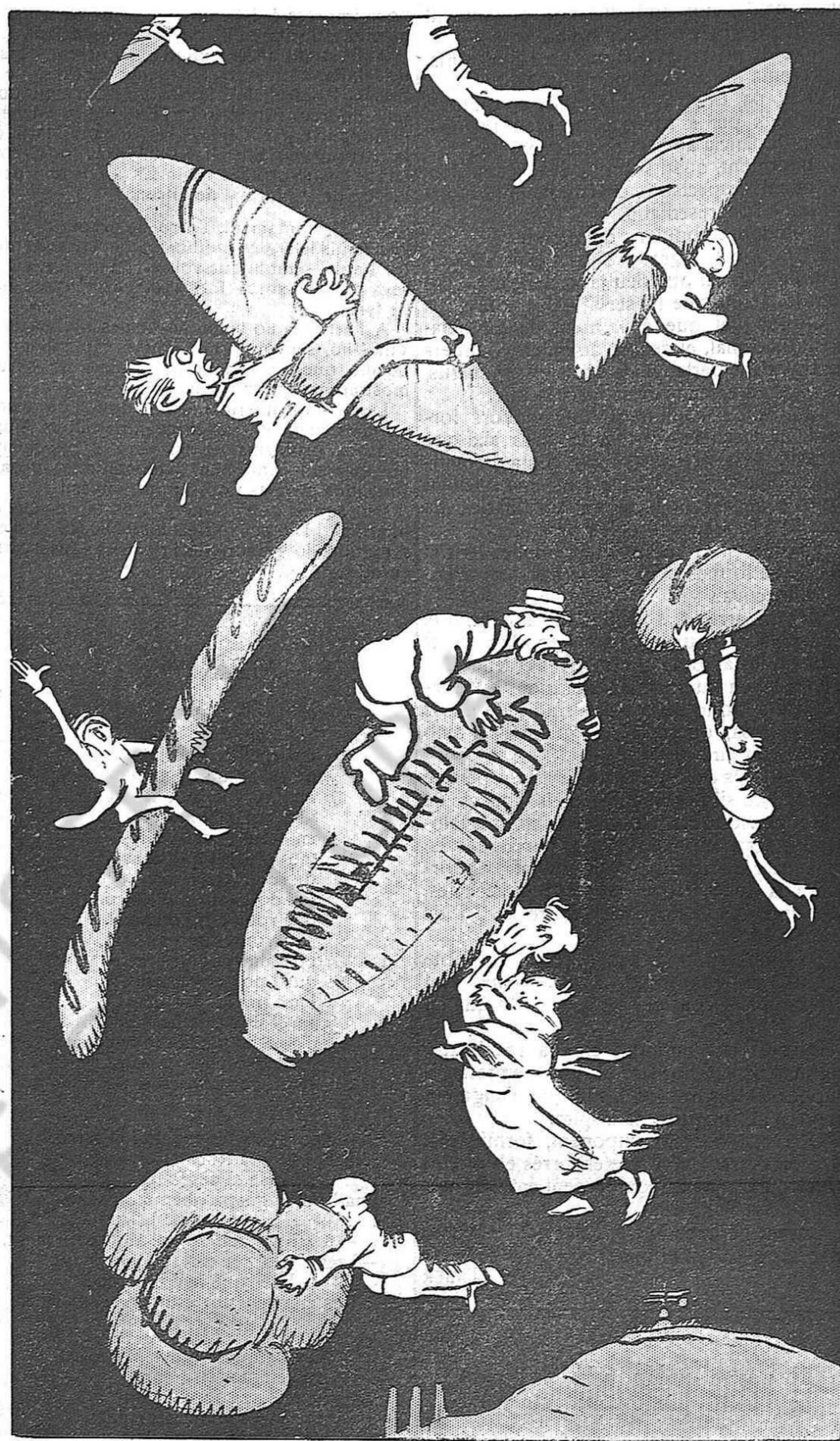
Vora la Casa del Poble han mort de sed, set acàcies; no sé pas quina marfuga haurà fet tantes desgràcies.

Tot-hom se fa una pregunta davant de semblant conflicte, emprò 'ls més dels que interroguen donen les culpes a En Pich!

L'obra "edificant" d'En Dato

Enderrocant en un minut les llibertats que costaren anys i anys d'aconseguir.

L'ENCARIMENT DEL PA...

... ha resol el problema de l'aviació popular.

Em diuen que l'Ajuntament ha acordat assistir als funerals d'un mossèn Baranera, capellà de la Seu, que acaba de morir.

Aqueix acord—que abans no's prenía a la mort dels capellans—el trobem, no obstant, carregat de lògica.

No són, els regidors, la gent que quan se mor pot portar més capellans a l'enterro?

Doncs just és que els regidors en pes vagin als funerals dels capellans.

S'ha publicat una crida al poble, per a recollir diners pel monument an En Guimerà. Aquesta vegada tots hi havem d'ésser, com un sol home.

Qui amb mil pessetes, qui amb un ral. La obra de tots, que sigui una obra digna del mestre i de Barcelona.

I si s'ha de perdre, que no's perdi pel poble. Ja que en cor i en espèrit, qui més qui menys ha alçat ja un monument al geni de la raça, desprenguem-nos d'unes monedes per a plasmar l'homenatge de Catalunya al més alt dels seus poetes.

Olé per la generositat equitativa dels governants espanyols!

«Ha sido puesto en libertad el famoso moro Mustafá, que continuará vigilado por la policia.»

En canvi continuen empresonats des de fa mesos molts detinguts governatius.

I visca la poca-solta!

Pobres senyores catòliques, no's donen punt de repòs.

Ara les emprenen amb articles i follets contra les «modes escandaloses» de les seves colegues.

I això només és enveja.

Com que les tals senyores—rates de sagristia—tenen tant poques carns boniques per a ensenyar.

Totes elles són velles xaruques, lletges com diables..., i aquí està la raó de la campanya.

A la capital de Bèlgica, Brusseles, ciutat que's posa com a model de cultura, unes dotzenes de ciutadans han assaltat el Parlament en manifestació tumultuosa.

Ja ho veuen!

Aquí, meridionals, a la terra de la sang bullenta, encara no ens hi havem atrevit mai a executar una cosa aixís.

I això que tenim motius per a fer-ho.

Llegim en un diari:

«Ayer fué detenido y puesto a disposición del Juzgado el sindicalista M. P., por repartir hojas clandestinas...»

I lo que són les coses!

Més avall llegim:

«La Federación Patronal mantiene los acuerdos secretos...»

I encara no sabem que hagi sigut detingut ni posat a la disposició del jutge cap patrono.